

Kloček *(Staphylea pinnata)*

— odganjalec zlih duhov

Besedilo:
dr. Jože Bavcon
in mag. Blanka Ravnjak

Fotografije:
dr. Jože Bavcon, Shutterstock

Tu in tam se gozdni robovi pozno spomladi odenejo v belino. A to ni sneg, pač pa robove pobelijo nežni, beli in dišeči cvetovi kločka. Včasih jih zaradi nežnosti in obilice drugega cvetja kar nekako prezremo, a brenčanje čebel, ki v njih iščejo hrano, nas opomni na ta čudoviti in vsestransko uporabni grmič.

OD GRMA DO DREVESA

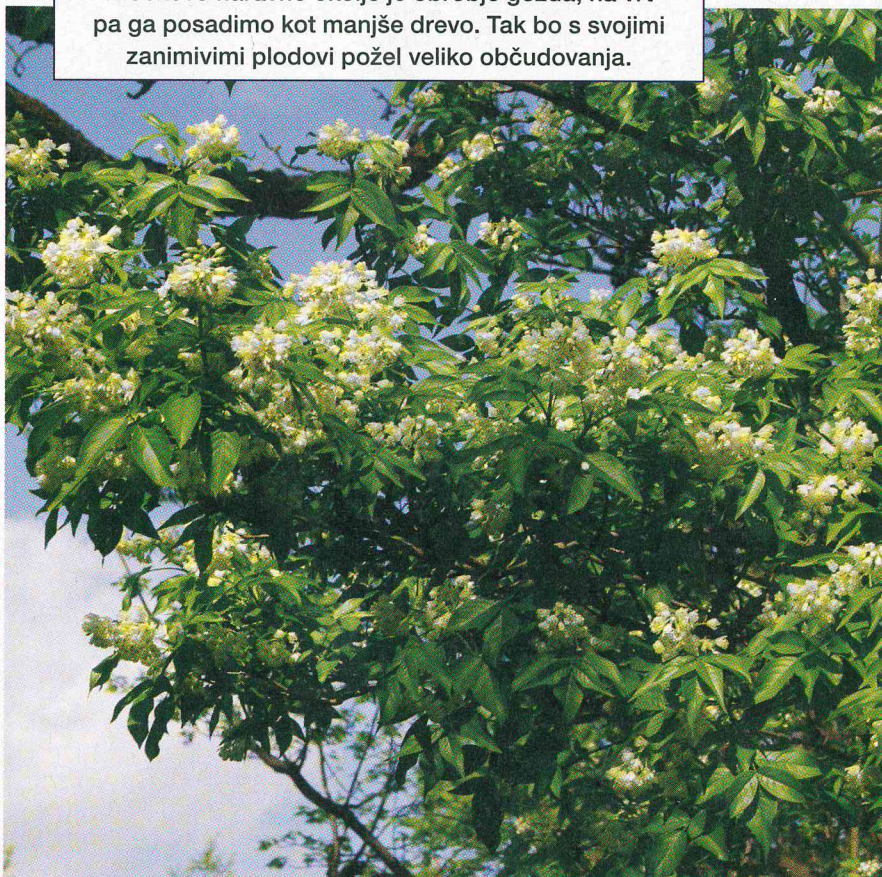

Iz kločkovih semen, ki imajo okus po pistaciji, pripravljajo olje. To služi v domači medicini s svojim antibakterijskim učinkom.

Les, ki odganja zle duhove

V preteklosti je bil navadni kloček poznan predvsem zaradi svoje široke uporabne vrednosti in ne toliko zaradi hortikulture. Ima namreč zelo trd les, ki je nadvse uporaben v strugarstvu za izdelavo glasbil, sprehajalnih palic, cevki za pipe itd. Iz njegovega lesa so prav tako izdelovali križe, ki so jih pritrčili nad vrata. Les kločka naj bi odganjal zle duhove. Z istim namenom so les pritrčili na rogove živine pred začetkom pašne sezone. S cvetjem so krasili notranjost cerkva, prav tako pa naj bi hišo obvarovalo pred strelo.

Kločkovo naravno okolje je obrobje gozda, na vrt pa ga posadimo kot manjše drevo. Tak bo s svojimi zanimivimi plodovi požel veliko občudovanja.

avadni kloček spada v istoimensko družino kločkovk. Gre za majhno družino, ki obsega le kakšnih šest rodov in komaj kaj več kot 24 vrst. Vsi rodovi razen roda Turpinia so razširjeni v zmerno toplem pasu severne poloble. Edini predstavnik te družine pri nas pa je torej Gre za tipično jugovzhodno evropsko drevesno vrsto. se lahko razraste v grm ali manjše drevo. Njegovi listi petih ali sedmih lističev, ki so podolgovato eliptični in napiljeni. Dišeči cvetovi so veliki do en centimeter in so lasto socvetje. V njih je medicina, ki ob lepem vremenu Poleg čebel jo oprashaujejo tudi muhe.

ška namesto ropotuljice

unija, pri čemer se cvetovi ne odprejo vsi hkrati. Ti režijo tudi v dežju, saj so obrnjeni navzdol in tako dežne sijo po njih ter padejo na tla. Čeprav so cvetovi dvospolitev preprečena z različnim dozorevanjem prašnikov in žni oprashitvi se konec avgusta in na začetku septembra lodovi v obliki mehurjaste glavice, v katerih sta dve ali rjava semena. Semena so v mehurjastih glavicah narazob premikanju rahlo klokočejo. Najprej so mehurjaste to obarvane in na prehodu v jesen dobijo rumenkasto ter . Plodove jesenski veter potrga in jih lahko potem odko razdalje. Poleg vetra plodove raznašajo tudi ptiči, ki se vimi semeni.

di manjše drevo

ina, ki je najbolj tipična za obrobje gozda. Lahko raste mejicah. Bolje uspeva na vlažnih in s hranili bogatih polsenci kot na soncu, čeprav vseeno potrebuje poletno enaša sušo, a dobro prenese zimski mraz. Ker raste tako dko opazimo, še največkrat jeseni, ko listje že odpade in

renaša kločkove plodove, ti v zraku šelestijo kot majhne ropotuljice.

ti plodovi v vetru prav posebej šelestijo – klokočejo. So potulje in s tem prava jesenska zabava za otroke. Kljub krat v naravi kar nekako prezrt, pa je že od nekdaj hrona domačem vrtu ga lahko zasadimo kot del mejice ali v samostojno manjše drevo, tako da bo s svojimi cvetpo prišel do izraza. Vsekakor pa bomo z njegovo zasatudi k čebelji paši.

Dišeči cvetovi so prava paša za čebele.

Kločkov les je zelo trd, zato so ga uporabljali tudi za izdelavo križev, tako pa naj bi odganjal zle duhove.

Izredno uporabna so bila že od nekdanj kločkova semena. Kelti so jih uporabljali za izdelavo različnih okraskov, kasneje pa kristjani za izdelavo rožnih vencev. Prav tako se lahko iz semen pridobiva olje. V Švici pa iz njih celo kuhajo žganje.

Z uživanjem okusnih semen ne gre pretiravati

Semena naj bi imela citotoksični in antibakterijski učinek, zato so jih uporabljali v domači medicini. Ponekod jih uporabljajo v prehrani, okus pa naj bi imela po pistaciji. Kljub temu pa ne gre pretiravati s količino – preveč zaužitih semen kločka lahko povzroči bruhanje in drisko. V Sloveniji, predvsem na Dolenjskem in Notranjskem, so semena uporabljali tudi za izdelavo ogrlic.

Navadni kloček je zanimiv tako spomladi, ko cveti, kot tudi jeseni, ko se baha s svojimi plodovi. V vsakem letnem času je na domačem vrtu lahko v okras. S svojo nezahtevnostjo je primeren za vrtoljubce, ki nimajo veliko časa. Zaradi nizke rasti je tudi odlična rešitev za vrtove z malo prostora. Še vedno pa je prava paša za oči v svojem naravnem okolju.

Botanični vrt
Univerze v Ljubljani

Vabljeni v Botanični vrt Univerze v Ljubljani, ki je v zimskem času odprt vsak dan od 7.30 do 17.00, rastlinjak pa od 10.00 do 16.45.

Več informacij na www.botanicni-vrt.si